

JOAN F. MIRA

“No hi ha en tota la naturalesa emparellament més curiós, més complet i variable, més incondicional, que el dels homes i els cans. Ara que, per fi, realment visc amb un gos, que el veig créixer i educar-se com un infant humà, em costa més encara d’entendre”

Viure amb un gos

Té poc més de tres mesos, és una criatura entremaliada que aprèn prodigiosament el valor dels afectes humans, i observar-lo créixer s’està convertint en una lliçó, en un curs sencer, que no vull desaprofitar. Té el morro agut, els ulls vivíssims, i les orelles llargues, afuades i erèctils: “tots els animals tenen les orelles mòbils, i els homes immòbils”, deien els grecs *-kinetà, akinetà-*, i no som del tot conscients de l’expressivitat de les orelles d’un gos. Quan ens el portà l’amiga veterinària, era un cadell tot just acabat de desmamar, encara només una bola de pèl negre suau, una criatura de potes incertes. Però ja se sap que els gossos, a més de saber moure les orelles, creixen més ràpidament que les persones: els animallets de la terra (gossos, conills, cabrits o girafetes: tots) s’han d’espavilar veloçment si volen sobreviure: les mares no els bolquen ni els porten al braç, i ells han de córrer ben prompte i buscar-se la vida. I el gos, el més domèstic de tots els mamífers, de totes les bèsties que poblen el món, no és cap excepció: en poques setmanes deixa vergonyosament endarrere els seus coetanis humans. Ara que ja és més prim, doncs, més eixut i més alt, ja mostra la cara de la seua meitat de pastor alemany, i les anques i potes de la seua meitat boxer: ja és àgil, musculós i fort com un xiquet de vuit o deu anys. O a mi m’ho sembla, perquè estic aprenent a mirar-me’l com un fill, o més ben dit com un nét. I això no m’havia passat mai: deu ser que em faig vell, o simplement més sensible. Perquè aquest gos, a fe de Déu, que em provoca el cultiu de la sensibilitat. El misteri d’aquests animallets és que pareix que estimen els humans com si no fórem animals d’una altra espècie, una espècie assassina i hostil, sinó com a membres íntims de la pròpia família: estic segur que el meu gosset em contempla com si fóra jo el seu pare, el seu avi amable, el seu millor amic (no tant com la meua dona, que fa de mare o àvia), el seu company de confiança. Salta d’alegria quan em veu, remena la cua vigorosament, mou les mòbils orelles, pareix que li brillen els ulls, lladra amb un estrèpit infantil. I quan l’acaricie s’estarrufa sencer de pura felicitat.

Jo de menut tenia un gosset a ma casa de l’Horta, que era gairebé una alqueria: li deien Garbellet, que no és certament nom de gos, era de color de canyella, de raça indescriptible, i de costums absolutament pacífics: els lladres entraven a casa, robaven gallines, i ell no s’arriscava a protestar. Era intel·ligent i distant, i jo no recorde que em despertara emocions massa intenses. L’any passat es va morir un gos que tenia al jardí de ma casa –sempre al jardí, mai el deixàvem entrar–, però era un animal escasament sentimental, barreja de pastor alemany, doberman i cabra (la part de cabra el feia saltar verticalment, amb les quatre potes alhora), difícil per compartir emocions. De manera que tampoc no em provocà cap afecte especial, com se suposa que és propi d’aquests antics amics dels homes. Tan antics, que ja un cert *Canis palustris* convivia amb els nostres avantpassats de la que vagament anomenem “edat de pedra”. No sé què ens degueren trobar ja fa molts milers d’anys, per unir el seu destí a l’incert destí de la nostra espècie. No sé tampoc què hi van trobar, en els gossos, els nostres rebesavis més remots quan decidiren unir la vida humana a la vida canina. Però el fet és que els humans vivim amb els canins: no solament són domèstics nostres, part de la nostra casa, sinó que els hem modificat, barrejat i transformat en infinita varietat de races, gossos petits i grans, pekinesos i santbernats, pelats i peluts, falders i perdi-guers, arrossegadors de trineus sobre les neus eternes, pastors d’ovelles, guies de cecs entre el trànsit urbà, ensumadors de droga als aeroports, pacífics i guerrers. No hi ha en tota la naturalesa emparellament més curiós, més complet i variable, més incondicional, que el dels homes i els cans. Ara que, per fi, realment visc amb un gos, que el veig créixer i educar-se com un infant humà, em costa més encara d’entendre. Amb quin altre animal seria possible? Com més hi pense, més impenetrable és el misteri.